

Asia: VN/22377/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Annan lausunnon Pääkaupunkiseudun yksin- ja yhteishuoltajat (Päksy) ry:n väliaikaisena puheenjohtajana

Hallituksen esitys yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamiseksi tulee osumaan erityisen kovaa yhdistyksemme jäseniin eli pääkapunkiseudulla asuviin yksin- ja yhteishuoltajiin ja heidän lapsiinsa. Jäsenistämme monet ovat työvoimapulasta kärsivillä sosiaali-, terveys- ja palvelualoilla kokopäivätyössä, mutta yksinomaan työstä saadulla palkalla ei pysty maksamaan pääkaupunkiseudulla minkäänlaista perheasuntoa vaan asumistuki on ollut aivan välttämätön. Myöskin osa-aikatoissa olevat jäsenemme tekevät lyhennettyä päivää useimmiten lastensa takia, koko perheen arjen toimivuuden helpottamiseksi. Esitys ei kannusta millään lailla kokopäivätyön vastaanottamiseen ja osa-aikatyön vastaanottamiselle se voi olla jopa este. On suorastaan vastuutonta ajaa nämä tärkeää työtä sekä kodeissaan että kotiensa ulkopuolella tekevät vanhemmat toimeentulotukiluukulle, jossa perheen toimeentulo on katkolla kuukauden välein ja mitään pieniäkään säästöjä ei voi kerätä pahan päivän varalle. 300 euron ansiotulovähennyksestä luopuminen on erityisen ongelmallinen työhön kannustamisen suhteen ja korvausprosentin laskeminen 70 prosenttiin sekä Helsingin yhdistäminen kuntaryhmään 2 tulevat aiheuttamaan suurimmat ongelmat juuri pääkaupunkiseudulla asuville tuensaajille. Espoo, Vantaa ja Kauniainen pitäisi päin vastoin siirtää kuntaryhmään 1, jos halutaan saada näissä kaupungeissa asuvat tasa-arvoiseen asemaan.

Se, että leikkaukset tukeen ohjaisivat hakeutumaan halvempaan asuntoon, on täyttä toiveajattelua, koska halvempia asuntoja ei pääkaupunkiseudulla ole olemassa. Suurin osa jäsenistöstämme asuu jo tällä hetkellä halvimmissa mahdollisissa vuokra- tai asumisoikeusasunnoissa, joissa on ahdinkoa lisäämään tulossa vielä suuret vuokrankorotuksetkin. Nämä yhdessä asumistuen leikkausten kanssa voivat tehdä useamman sadan euron loven kuukaudessa perheen käytettävissä oleviin tuloihin, jotka eivät tähänkään asti ole riittäneet kuin välttämättömimpään. Hallituksen suunnitelmissa ei ole edes

mitenkään tukea kohtuuhintaisten asuntojen uudistuotantoakaan vaan päin vastoin vaikeuttaa sitä ideologisista syistä. Ideana lienee, että markkinat jotenkin maagisesti hoitavat asuntotarjonnan kuntoon, mutta tosiasia on, että vapaarahoitteisissa asunnoissa on järjestään paljon korkeammat vuokrat ja lisäksi muuton esteeksi muodostuu usein parin-kolmen tuhannen euron vuokratakuut, joiden perimisestä yleishyödylliset vuokranantajat ovat luopuneet jo vuosia sitten.

Asumistuen poistaminen kokonaan omistusasujilta taas tulee pakottamaan monet laittamaan asuntonsa myyntiin, mikä on nykyisessä markkinatilanteessa erittäin hankalaa. Eli se tulee toisin sanoen pahimmillaan johtamaan erilaisiin henkilökohtaisiin tragedioihin ja ulosottokierteisiin. Asumistukea omistusasuntoon saavien joukko on pieni, mutta siellä on yhden huoltajan perheitä peräti 26% (kun heitä on kaikista asumistuen saajista 15%). Omistusasunto on usein näiden perheiden ainoa omaisuus mitä on avioerossa jäänyt tai mitä on kovalla työllä maksettu vaikka toimeentulon rajamailla ollaan. Sen jälkeen kun nämä perheet on pakotettu siirtymään vuokra-asuntoihin he tulevat todennäköisesti saamaan paljon enemmän asumistukea kuin aikaisemmin, joten mitään nettosäästöä ei edes tule.

Aikuisen ja lapsen kertomien muuttamisen väitetään lieventävän muiden ehdotettujen muutosten vaikutuksia yleistä asumistukea saaviin ruokakuntiin, joissa on lapsia. Haluaisin tuoda esille sen, ettei tuo auta mitenkään yksinhuoltaperheitä, joissa on toisen asteen koulutuksessa olevia juuri täysi-ikäistyneitä nuoria. Onko hallituksen tavoitteena potkia nämä nuoret pois vanhempien luota elämään yksioissa toimeentulotuella? Tämä tulisi valtiolle huomattavasti kalliimmaksi kuin nykyinen tilanne, jossa nuo nuoret asuvat vanhemman luona ja saavat korkeintaan muutamia kymppejä kuussa koulumatkatukea ja/tai opintotukea. Nämä perheet ovat muutenkin erittäin haavoittuvassa asemassa, koska yksinhuoltajaperheen nettotulot putoavat helposti sadoilla euroilla kuukaudessa kun lapselta loppuu ensin lapsilisä 17-vuotiaana ja sitten elatusapu tai -tuki 18-vuotiaana. Tilannetta on onneksi hieman helpottanut edellisellä hallituskaudella voimaantullut maksuton toisen asteen koulutus ja suurten ikäerojen perheissä myös varhaiskasvatuksen/iltapäivähoidon maksujen tulorajojen nostaminen. (Esimerkkinä voin antaa vaikka oman tilanteeni 5-6 vuoden takaa, jossa perheemme käytettävissä olevat tulot putosivat yhteensä noin 500€/kk kun viisilapsisen perheen lukiolainen täytti ensin 17v ja sitten 18v. Ja lisähaasteena silloin myös lukion käyminen oli paljon nykyistä kalliimpaa.) Näitä vaikutuksia ei varmastikaan tule ajatelleeksi, jos ei ole mitään kosketuspintaa pääkaupunkiseudulla elävien yksinhuoltajaperheiden arkeen.

Yksin asuvista yleisen asumistuen saajista suuri osa onkin opiskelijoita, kaikkiaan 43% asumistuen saajista on opiskelijoita. Voidaankin kysyä oliko vuonna 2017 tehty muutos siirtää opiskelijat yleisen asumistuen piiriin ollenkaan järkevä? Silloin kun he saivat opintotuen asumislisää ja korkeampaa opintotukea heillä oli vielä joku kannuste asua halvemmin kimppekämpissä, kun taas nykyään opiskelijat asuvat usein sijoittajien tms. omistamissa yksioissa ja nämä ehdotetut uudistukset tulevat olemaan myös heidän taloudelleen erittäin rankkoja. Toisaalta äkillinen siirtyminen takaisin vanhaan järjestelmään toisi myös ongelmia, koska monet opiskelijoiden soluasunnoista on jo joko purettu tai muutettu yksioiksi eikä uusia ole rakennettu vuosiin.

Lyhyesti sanottuna olemme erittäin huolissamme hallituksen esittämien muutosten vaikutuksista perheiden toimeentuloon ja siitä seuraavista mahdollisista vanhempien, lasten ja nuorten terveys- ja muista ongelmista. Lisäksi sekä tämän uudistuksen että monien muiden hallituksen ehdottamien leikkausten voimaantulon aikataulu on niin tiukka, ettei niiden yhteisvaikutuksia varmastikaan pystytä ennakoarvioimaan kattavasti.

Kukka Miikkulainen

va. puheenjohtaja

Pääkaupunkiseudun yksin- ja yhteishuoltajat (Päksy) ry

Kukka Miikkulainen

Pääkaupunkiseudun yksin- ja yhteishuoltajat (Päksy) ry:n vt puheenjohtaja